

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobce: **PLASTSERVIS, a.s.**, se sídlem Devadesátá 7008, Zlín, zastoupený JUDr. Radkem Židlíkem, advokátem se sídlem Vavrečkova 5262, Zlín, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 12. 2012, č. j. 22 Af 94/2011 – 159, o návrhu žalovaného na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 12. 2012, č. j. 22 Af 94/2011 – 159, **se z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný (stěžovatel) se kasační stížností domáhá zrušení výroků III. a VI. rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 12. 2012, č. j. 22 Af 94/2011 – 159. Krajský soud výrokem III. uvedeného rozsudku zrušil celkem devět rozhodnutí Celního ředitelství Olomouc, a to rozhodnutí ze dne 6. 4. 2011, č. j. 758-2/2011-13011-21, ze dne 7. 4. 2011, č. j. 759-2/2011-13011-21, ze dne 8. 4. 2011, č. j. 760-2/2011-13011-21, ze dne 5. 5. 2011, č. j. 1102-2/2011-13011-21, ze dne 8. 9. 2011, č. j. 3892-3/2011-13011-21, ze dne 8. 9. 2011, č. j. 3892-4/2011-13011-21, ze dne 14. 10. 2011, č. j. 3892-5/2011-13011-21, ze dne 14. 10. 2011, č. j. 3892-6/2011-13011-21, a ze dne 14. 10. 2011, č. j. 3892-7/2011-13011-21. Výrokem VI. uvedeného rozsudku uložil krajský soud Celnímu ředitelství Olomouc, aby nahradilo žalobci náklady řízení ve výši 47 780 Kč.

V uvedených případech žalobce podal u Celního úřadu Zlín daňová přiznání, v nichž uplatnil nárok na vrácení spotřební daně z minerálních olejů podle § 56a zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (dále jen „zákon o spotřebních daních“) za zdaňovací období měsíce října roku 2009, a měsíců ledna, února, března, května, června, července, srpna a září roku 2010. Celní úřad však dospěl k závěru, že žalobci v žádném z uvedených zdaňovacích období nárok na vrácení spotřební daně nevznikl. Z tohoto důvodu vyměřil žalobci platebními výměry za uvedená zdaňovací období nárok na vrácení spotřební daně ve výši 0 Kč. Žalobce podal proti platebním výměrům odvolání, která však Celní ředitelství Olomouc shora uvedenými rozhodnutími zamítlo a potvrdilo platební výměry Celního úřadu Zlín.

Stěžovatel napadá kasační stížností výrok III. a VI. rozsudku z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

Současně s podáním kasační stížnosti stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (§ 107 s. ř. s.). Jako důvod pro přiznání odkladného účinku uvedl, že pokud by v mezidobí postupoval podle pravomocného rozsudku krajského soudu, musel by rozhodnout o vrácení spotřební daně. Kdyby ovšem uspěl v řízení o kasační stížnosti, došlo by k vrácení spotřební daně někomu, komu neměla být vrácena, a celní správa by musela tuto platbu vymáhat zpět. Vzhledem k jednotnému postupu celní správy ve všech obdobných případech by výklad § 56a zákona o spotřebních daních použitý krajským soudem vyvolal na celostátní úrovni potřebu přijetí odpovídajícího opatření spojeného s revidováním rozhodnutí vydaných dříve v obdobných věcech. Podle stěžovatele je proto nezbytné, aby Nejvyšší správní soud rozhodl o správném výkladu uvedeného ustanovení. Podmínky pro přiznání odkladného účinku jsou proto v daném případě splněny, neboť jiné právní následky napadeného rozsudku by pro stěžovatele (a přeneseně stát) znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám. Veřejným zájmem je jednoznačný a správný výklad předmětného zákonného ustanovení státními orgány.

Žalobce se k návrhu na přiznání odkladného účinku vyjádřil podáním ze dne 8. 2. 2013. Uvedl, že výkon ani jiné právní účinky rozsudku krajského soudu nemohou pro stěžovatele znamenat nenahraditelnou újmu. Kdyby byla vrácena spotřební daň a následně se ukázalo, že žalobce neměl na vrácení nárok, mají orgány celní správy právní nástroje, jak spotřební daň nárokovat zpět. Pokud jde o postup orgánů celní správy v obdobných případech, uvedl žalobce, že se rozsudek týká pouze tohoto případu a nemá vliv na postup v obdobných věcech. Orgány celní správy mají povinnost jednat v souladu se zákonem, tato povinnost vyplývá přímo ze zákona a není vázána na účinky rozsudku krajského soudu.

Nejvyšší správní soud v první řadě konstatuje, že ke dni 1. 1. 2013 nabyl účinnosti zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky (dále jen „zákon o celní správě“), který zrušil jednotlivá celní ředitelství zřízená podle předchozích právních předpisů (§ 81 odst. 1 zákona o celní správě). Působnost celních ředitelství přešla podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o celní správě na Generální ředitelství cel, kterému již krajský soud v souladu s § 69 s. ř. s. doručil svůj rozsudek a které proti tomuto rozsudku podalo kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení návrhu a po zvážení všech důvodů a skutečností přednesených stěžovatelem dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 73 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s. nejsou naplněny.

Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (stěžovatele) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Návrh stěžovatele, který je správním orgánem, je třeba hodnotit ve světle názoru vyjádřeného v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, publikovaného pod č. 1255/2007 Sb. NSS (byť k částečně odlišné právní úpravě): „S ohledem na postavení správního orgánu v systému veřejné správy bude přiznání odkladného účinku kasační stížnosti k jeho žádosti vyhrazeno zpravidla ojedinělým případům, které zákon opisuje slovy o nenahraditelné újmě.“ V citovaném rozhodnutí rozšířený senát Nejvyššího správního soudu příkladmo uvádí jako relevantní situaci pro udělení odkladného účinku případy vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku apod.

pokračování

Nejvyšší správní soud uvedl již v usnesení ze dne 15. 7. 2009, č. j. 6 Ads 87/2009 – 49, dostupném na www.nssoud.cz, že institut odkladného účinku je primárně spjat s žalobou jakožto nástrojem ochrany veřejných subjektivních práv adresáta veřejnoprávního působení. Odkladný účinek přiznávaný žalobě má proto ochránit tohoto adresáta veřejné správy před případnými neodstranitelnými negativními následky aktu veřejné správy. Stále totiž platí, že podle § 2 s. ř. s. poskytují soudy ve správním soudnictví primárně ochranu veřejným subjektivním právům. Postavení žalovaného správního orgánu, jemuž soudní řád správní přiznal legitimaci podat kasační stížnost jako orgánu moci výkonné, spíše ale nasvědčuje tomu, že poskytnutím legitimace k podání kasační stížnosti správnímu orgánu se vyjadřuje zájem na efektivitě působení objektivního práva a jednotě a zákonnosti rozhodování krajských soudů ve správním soudnictví. Z tohoto hlediska je nutno nazírat i na návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti správním orgánem.

Kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem, neboť směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Přiznání odkladného účinku vůči pravomocnému rozhodnutí je třeba připustit pouze tehdy, jestliže nezbytnost odkladného účinku převáží nad požadavkem právní jistoty a stability právních vztahů opírajících se o pravomocná rozhodnutí orgánů veřejné moci. Přiznáním odkladného účinku se prolamují právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno; tímto zákonným postupem ovšem není přiznání odkladného účinku, ale až meritorní výrok o kasační stížnosti. Pokud by správní orgány neměly být vázány pravomocným rozhodnutím krajských soudů, kterými se ruší jejich správní akty, pak by zákonodárce musel zcela změnit koncepci správního soudnictví. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce opsal slovy o nepoměrně větší újmě.

Za relevantní důvod pro přiznání odkladného účinku nelze považovat skutečnost, že by celní orgány musely vymáhat zpět spotřební daň, pokud by ji v souladu se závěry krajského soudu vrátily žalobci a následně by došlo ke zrušení rozsudku krajského soudu. Soud je oprávněn přiznat odkladný účinek pouze tehdy, pokud jsou splněny podmínky stanovené v § 73 odst. 2 s. ř. s. Primárním předpokladem je vznik kvalifikované újmy, kterou ovšem nelze spatřovat pouze v tom, že stěžovateli vznikla nabytím právní moci napadeného rozsudku povinnost řídit se v dané věci jeho výrokem, jakož i právním názorem vysloveným krajským soudem (§ 54 odst. 6 a § 78 odst. 5 s. ř. s.). Pokud by snad v dané věci skutečně vyšlo najevo, že žalobce neměl nárok na vrácení spotřební daně, což ovšem nelze nyní předjímat, dávají příslušné právní předpisy orgánům celní správy dostatečné právní prostředky k vymáhání vrácené částky. V daném případě nic nenasvědčuje tomu, že by snad v budoucnu měla být ohrožena možnost vrácenou daň vymoci zpět, což ostatně stěžovatel ani netvrdil.

Nelze přisvědčit ani názoru, podle něhož by v případě nepřiznání odkladného účinku musel stěžovatel postupovat podle názoru vysloveného krajským soudem ve všech obdobných věcech, což by znamenalo přijmout na celostátní úrovni opatření související s revidováním dříve vydaných rozhodnutí. Povinnost řídit se právním názorem soudu vysloveným ve zrušujícím rozsudku se vztahuje pouze na další řízení před správním orgánem v konkrétní posuzované věci (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a nelze ji bez dalšího vztahovat na jiné, byť obdobné případy, zvláště pak v situaci, kdy byla proti danému rozsudku krajského soudu podána kasační stížnost.

Jinými slovy, přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nelze dosáhnout toho, aby právní názor již jednou vyslovený v pravomocném rozsudku krajského soudu přestal po dobu řízení o kasační stížnosti „existovat“. Naopak je povinností správních orgánů tento právní názor zohlednit a vypořádat se s ním i při rozhodování v obdobných věcech, byť s tímto názorem nemusejí nutně souhlasit.

Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. zamítl. Tím Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 13. března 2013

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu